

ตำรวจพระ

THE POLICE MONK

พันตำรวจโทพิชศาล พันธุ์วัฒนา*

Pol.lt.col.Pitsarn Phanwattana

บทคัดย่อ

ตำรวจพระเป็นคำที่ชาวบ้านทั่วไปใช้เรียกพระภิกษุที่ดำรงตำแหน่งพระวินยาธิการที่มีความหมายว่า “พระที่ทรงไว้ซึ่งพระวินัย” มีหน้าที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจตรา ชี้แจง และนำพระภิกษุสามเณรให้ปฏิบัติชอบตามกฏกติกากำหนด และจับพระภิกษุที่ปฏิบัติไม่ดีไม่ชอบมอบเจ้าอาวาส การปฏิบัติงานของพระวินยาธิการหรือตำรวจพระมีศูนย์ปฏิบัติการครอบคลุมเกือบทั่วทั้งประเทศ แต่ผู้ปฏิบัติงานในหลายพื้นที่ยังขาดแคลน เนื่องจากพระผู้ซึ่งทำหน้าที่ตำรวจพระต้องเสียสละหลากหลายด้านทั้งความสุขส่วนตัว เวลา งานที่ตนจะพึงมีพึงได้ แม้แต่ค่าพาหนะที่ออกตรวจงานก็ต้องเสียสละเอง ผู้มีอำนาจในเรื่องนี้ควรจัดให้มีสวัสดิการค่าตอบแทนหรือการพิจารณาเลื่อนยศตำแหน่งเพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่พระภิกษุที่ทำหน้าที่พระวินยาธิการและที่สำคัญต้องกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่หรือบทบาทให้แก่พระภิกษุที่ปฏิบัติหน้าที่ตำรวจพระให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม เนื่องจากตำแหน่งนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดูแลความเรียบร้อยของคณะสงฆ์ในพุทธศาสนาของสังคมไทย

คำสำคัญ : ตำรวจพระ, พระวินยาธิการ, การปฏิบัติงาน

ABSTRACT

The police monk is generally so-called “Phravinayadhikara”, which refers to “The lord god handling with his strict Buddhist disciplines”, and is responsible for monitoring and supervising both monks’ and novices’ Buddhist regulations, as well as arresting the monks with their wicked conducts. In addition, police monks centers are served around Thailand whereas the fewer numbers of police monks are mostly found because of devoting their time, personal tasks, and duties. However, it was suggested the provisions for the enhancement of not only their allowances, but also their higher position be required for their moral empowerment. Also, the police monks’ job descriptions and duties should be set up for their position because of the importance of the clergies’ peace in the Thai Buddhist society.

Keywords : The police monk, Phravinayadhikara, The performance

---

* คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ จังหวัดนครปฐม

บทนำ

คำว่าพระภิกษุตามคำศัพท์แปลว่า “ผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร”¹ ท่านทั้งหลายได้สละเพศฆราวาส ออกบวชเป็นเพศบรรพชิตเพื่อที่จะได้ไม่ต้องกลับมาเวียนว่ายตายเกิดอีก แต่สภาพแห่งความจริงตั้งแต่อดีตจนปัจจุบันที่มีอาจปฏิเสธได้คือ ปัญหาพระภิกษุประพฤติตนไม่เหมาะสมกับการครองเพศบรรพชิต เป็นเหตุให้ส่งผลกระทบต่อภาพรวมของพระพุทธศาสนา ทำให้คนในสังคมเกิดความเสื่อมศรัทธาต่อพฤติกรรมของพระภิกษุที่ประพฤติหลากหลายเช่น พระภิกษุดื่มสุรา เล่นการพนัน อวดอุตริ เสพเมถุน ยังไม่นับเรื่องของพระปลอมที่เป็นปัญหาของพระพุทธศาสนาเช่นกัน ด้วยเหตุนี้พระสุเมธาธิบดีหรืออดีตเจ้าคณะกรุงเทพมหานครในขณะนั้นจึงจัดประชุมพระสังฆาธิการในระดับเจ้าคณะเขตทั่วกรุงเทพมหานครเพื่อร่วมพิจารณาหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว และมีมติที่ประชุมเห็นสมควรว่าควรจัดตั้งพระภิกษุผู้มีความเหมาะสมมาช่วยงานการปกครองของพระสังฆาธิการเพื่อแบ่งเบาภาระของพระสังฆาธิการที่ส่วนใหญ่อายุมาก ให้ช่วยแก้ไขปัญหการประพฤติไม่เหมาะสมของพระภิกษุสามเณร อันเป็นจุดเริ่มต้นของพระวินยาธิการหรือตำรวจพระ

ผลงานวิจัยจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

พระบุญทอด สีนวนนา ศึกษาเรื่องประสิทธิผลการบริหารจัดการของพระวินยาธิการเพื่อความยั่งยืนของคณะสงฆ์ภาค 9 ในปี พ.ศ.2559 ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการวิจัยการปฏิบัติงานของพระวินยาธิการในภูมิภาคอื่นๆ ด้วยเพื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบผลการวิจัยที่พบจากพระวินยาธิการที่ปฏิบัติงานต่างท้องที่กัน²

พระครูปลัดทะเล มหณณโวศึกษาเรื่องบทบาทของพระวินยาธิการตามทัศนะของพระสงฆ์ในเขตพญาไทกรุงเทพมหานครในปี พ.ศ.2553 ได้ให้ข้อเสนอแนะ 5 ข้อ (1) ควรมีการศึกษาทัศนะต่อบทบาทของพระวินยาธิการกรณีศึกษาในเขตอำเภอ จังหวัดใกล้เคียง และระดับภาคเพื่อให้ทราบข้อมูลที่ครอบคลุมและใกล้เคียงมากขึ้น (2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบต่อบทบาทของพระวินยาธิการในแต่ละอำเภอ จังหวัด เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างกันและนำไปสู่การปกครองของคณะสงฆ์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (3) ควรศึกษาเกี่ยวกับหน่วยงานที่มีการวางระเบียบของหน่วยงานต่างๆ เพื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกับหน่วยงานของพระวินยาธิการ (4) ควรศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการในเขตต่างๆ และ (5) ควรศึกษาผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการต่อพระธรรมวินัย³

¹ สารานุกรมเสรี.ความหมายคำว่าพระภิกษุ. [ออนไลน์].แหล่งที่มา:

<http://th.wikipedia.org/wiki/%e0%b8%a05b8%b4%b8%b12559>. [14 กุมภาพันธ์ 2560].

² พระบุญทอด สีนวนนา.ประสิทธิผลการบริหารจัดการของพระวินยาธิการเพื่อความยั่งยืนของคณะสงฆ์ภาค 9. [ออนไลน์].แหล่งที่มา: http://www.apheit.siam.edu/journal/Vol22No1JanMay2016/9_boontod.pdf. [12 กุมภาพันธ์ 2560].

³ พระครูปลัดทะเล มหณณโว, “บทบาทของพระวินยาธิการตามทัศนะของพระสงฆ์ในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต,(สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), 2553.

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดบทบาทเป็นแนวคิดที่เน้นว่ามนุษย์จะแสดงพฤติกรรมตามความคิดเห็นหรือทัศนคติที่เป็นผลมาจากความคาดหวังทางสังคมตามสถานภาพ ตำแหน่ง และเจ้าหน้าที่ทางสังคมของแต่ละบุคคลซึ่งผู้เขียนได้รวบรวมความหมายของบทบาทที่นักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ให้คำนิยามหรือคำจำกัดความปรากฏที่ตาราง 1

ตารางที่ 1 เมตริกองค์ประกอบความหมายของคำว่าบทบาท

นักการศึกษาในประเทศและต่างประเทศ	ทำตามสิทธิและหน้าที่	พฤติกรรมที่คาดหวัง	ตำแหน่งทางสังคม	สามารถคาดการณ์ได้	จำแนกชนิดของบุคคล
อรุณ วัชรธรรม (2540)	/	/	/	/	
งามพิศ สัตย์สวณ (2540)	/	/		/	
ไพบุลย์ ช่างเรียน (2516)			/		/
สุพัทธรา สุภาพ (2540)	/		/		
Parsons, T. (1979)	/		/		/
Linton, R. (1978)	/	/	/	/	
Cohen, J.M. (1987)	/	/		/	
Allport, G.W. (1973)	/	/		/	/

จากตารางที่ 1 พบว่า นักการศึกษาส่วนใหญ่ให้ความหมายคำว่าบทบาทว่าเป็นการกระทำตามสิทธิและหน้าที่ (7) รองลงมาตามลำดับได้แก่ เป็นตำแหน่งทางสังคม เป็นพฤติกรรมที่คาดหวัง สามารถคาดการณ์ได้ และเป็นการจำแนกชนิดของบุคคลเป็นลำดับท้าย (3) เมื่อเป็นเช่นนี้จึงสามารถสรุปตามตารางเมตริกนี้ได้ว่า บทบาทหมายถึง การที่บุคคลกระทำตามสิทธิและหน้าที่ตามตำแหน่งทางสังคม ซึ่งในบทความนี้เกี่ยวข้องกับบทบาทของพระวินยการที่ปฏิบัติงานตามสิทธิและหน้าที่ในปัจจุบัน

เนื้อหา

ตำราจพระเป็นคำที่ชาวบ้านทั่วไปใช้เรียกพระภิกษุที่ดำรงตำแหน่งพระวินยการ ซึ่งคำว่าพระวินยการบัญญัติขึ้นมาได้อย่างเป็นทางการโดยพระสุเมธาธิบดีหรือเจ้าคณะกรุงเทพมหานครในขณะนั้นอาศัยอำนาจตามความข้อ 14(1) แห่งกฎหมายตราสามดวงฉบับที่ 15(พ.ศ.2535) ว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์มีความหมายว่า"พระที่ทรงไว้ซึ่งพระวินัย" ซึ่งหมายถึง พระภิกษุที่ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าคณะจังหวัดหรือเจ้าคณะผู้ปกครองให้เป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุนการปกครองของเจ้าอาวาสและเจ้าคณะปกครองเพื่อความเรียบร้อยถูกต้องและตั้งตามหลักพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ พระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราช และคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตน⁴ พระวินยการมี

⁴พระธรรมสุธี, คู่มือศูนย์ปฏิบัติการพระวินยการคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร. พิมพ์ครั้งที่ 6. (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2554), หน้า 3.

หน้าที่ตรวจตรา จับกุม และสอบสวนตั้งเช่นเจ้าหน้าที่ตำรวจกล่าวคือ ทำหน้าที่ตรวจตรา ชี้แจง แนะนำ พระภิกษุให้ปฏิบัติชอบตามกฎกติกาที่กำหนด จับพระภิกษุที่ปฏิบัติไม่ดีไม่ชอบหรือประพฤติฝ่าฝืนมอบให้เจ้าอาวาส และช่วยเจ้าอาวาสดำเนินการสอบสวนตามควรแก่กรณี⁵

พระภิกษุที่ปฏิบัติงานในฐานะตำรวจพระไม่มีการเปิดรับสมัครแต่ใช้การคัดเลือกจากพระที่มีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์อันประกอบด้วย (1) มีพรรษามากกว่า 5 ปี (2) มีระดับความรู้ชั้นมัธยมศึกษาหรือเปรียญสามประโยคขึ้นไป (3) ร่างกายสมบูรณ์ไม่ทุพพลภาพ และ (4) ได้รับความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชา พระภิกษุที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพระวินยาธิการหรือตำรวจพระจะได้รับบัตรประจำตัวที่มีอายุหนึ่งปีตามวาระการดำรงตำแหน่ง ซึ่งหากพระผู้นั้นมีผลงานจะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นพระวินยาธิการใหม่ได้อีก โดยพระภิกษุที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นตำรวจพระต้องปฏิบัติตามหลักความประพฤติปฏิบัติอันเหมาะสมเพื่อแสดงถึงคุณธรรมและจริยธรรมที่พึงปฏิบัติในการเป็นตำรวจพระทั้งสิ้น 7 ข้อ (1) ต้องมีความอดทนอดกลั้นใจเย็นและสุขุมรอบคอบ (2) ต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ รักษาหน้าที่ และปฏิบัติตามหน้าที่โดยถือหน้าที่เป็นสำคัญ (3) ต้องเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นใหญ่และเสียสละ (4) ต้องให้ความเคารพยำเกรงและเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา (5) ต้องพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่เสมอและพร้อมที่จะปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งแล้วโดยชอบด้วยพระธรรมวินัย กฎหมาย และกฎหมายอาญา (6) ต้องสุภาพอ่อนโยนนุ่มนวล ใช้อิยวาจาและมีสมณสัญญาเพียบพร้อม และ (7) ต้องปฏิบัติงานเพื่องาน เพื่อการคณะ และเพื่อพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง⁶

สถานที่สำหรับปฏิบัติงานของตำรวจพระในพื้นที่กรุงเทพมหานครเรียกว่า ศูนย์ปฏิบัติการพระวินยาธิการ คณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร พ.ศ.2552 มีศูนย์กลางอยู่ที่วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ซึ่งศูนย์นี้แบ่งเป็น 4 ประเภท (1) ศูนย์กลางคือ กองอำนวยการ (2) ศูนย์ปฏิบัติการคือ หน่วยปฏิบัติการที่รับเรื่องจากกองอำนวยการกลาง (3) ศูนย์ประสานงานคือ หน่วยงานที่คอยประสานการปฏิบัติงานของพระวินยาธิการ และ (4) ศูนย์เฉพาะกิจคือ ที่พักรอการสอบสวนซึ่งสถานที่ตั้งศูนย์พระวินยาธิการคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ศูนย์กลางได้แก่ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ศูนย์ปฏิบัติการได้แก่ เจ้าคณะเขตทุกเขตในกรุงเทพมหานคร (ตาราง 2) ศูนย์ประสานงานได้แก่ วัดแก้วฟ้าจุฬามณี วัดหัวลำโพง วัดยาง วัดเทพศิลา วัดเลา วัดเสมียนนารี และวัดพระไกรสิทธิ์ ศูนย์เฉพาะกิจได้แก่ วัดราชสิงขร วัดนางนอง วัดดอนเมือง วัดอมรินทราราม และวัดเวฬุวนาราม

⁵สถาบันพระสังฆาธิการ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ,คู่มือพระวินยาธิการ,(กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2558), หน้า 2-4.

⁶พระธรรมสุธี, คู่มือศูนย์ปฏิบัติการพระวินยาธิการคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร.พิมพ์ครั้งที่ 6.(กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2554), หน้า 6-7.

ตารางที่ 2 สถานที่ตั้งศูนย์ปฏิบัติการพระวินยาริการคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร

ลำดับ	ศูนย์ปฏิบัติการเขต	วัด	ลำดับ	ศูนย์ปฏิบัติการเขต	วัด
1	พระนคร	วัดอินทรวีหาร	2	ดุสิต	วัดปราสาทบุญญาวาส
3	ป้อมปราบ	วัดพลับพลาไชย	4	พญาไท	วัดมหาธาตุ
5	บางรัก	วัดมหาธาตุ	6	สัมพันธวงศ์	วัดชัยชนะสงคราม
7	บางเขน	วัดเสมียนนารี	8	สาทร	วัดยานนาวา
9	พระโขนง	วัดบางนานอก	10	คลองเตย	วัดคลองเตยใน
11	ลาดกระบัง	วัดบำรุงรีน	12	หนองจอก	วัดเชตุพนวิมลมังคลาราม
13	มีนบุรี	วัดแสนสุข	14	บางกะปิ	วัดเทพศิลา
15	ลาดพร้าว	วัดพระเชตุพนฯ	16	ประเวศ	วัดอมรินทราราม
17	สวนหลวง	วัดยาง	18	บางซื่อ	วัดแก้วฟ้าจุฬามณี
19	คลองสามวา	วัดคณิกาผล	20	ทวีวัฒนา	วัดปทุมวาส
21	จอมทอง	วัดนางนอง	22	ดอนเมือง	วัดเวฬุวนาราม
23	บางพลัด	วัดเทพากร	24	สายไหม	วัดชัยฤทธิสมาลา
25	ราษฎร์บูรณะ	วัดสารอด	26	คลองสาน	วัดพิชยญาติการาม
27	บางขุนเทียน	วัดเลา	28	บางคอแหลม	วัดเรืองยศสุทธาราม
29	บางกอกใหญ่	วัดราชสิทธาราม	30	ตลิ่งชัน	วัดรัษฎาธิฐาน
31	ธนบุรี	วัดปากน้ำ	32	บางแค	วัดบุญประดิษฐ์
33	ภาษีเจริญ	วัดปากน้ำ	34	บางกอกน้อย	วัดระฆังโฆสิตาราม
35	หนองแขม	วัดม่วง			

จากตาราง 2 พบว่าศูนย์ปฏิบัติการมี 35 แห่ง มีพระวินยาริการทั้งสิ้น 230รูป⁷ ศูนย์แต่ละศูนย์มีเจ้าคณะเขตของท้องถิ่นนั้นๆ เป็นประธานศูนย์รับผิดชอบ โดยมีเจ้าคณะแขวง เจ้าอาวาส เลขาเจ้าคณะเขต เลขาเจ้าคณะแขวง และพระวินยาริการในเขตนั้นร่วมกันรับผิดชอบพื้นที่ของตนตัวอย่างเช่น ศูนย์ปฏิบัติการเขตพญาไทตั้งอยู่ที่วัดมหาธาตุ มีพระราชสิทธิมนูเป็นผู้เป็นเจ้าอาวาสเป็นประธานศูนย์ หรือศูนย์ปฏิบัติการเขตบางกะปิตั้งอยู่ที่วัดเทพศิลา มีพระราชปริยัติสุนทรเป็นผู้เป็นเจ้าอาวาสเป็นประธานศูนย์ โดยการปฏิบัติงานของศูนย์ปฏิบัติการพระวินยาริการได้อาศัยกระบวนการในการปฏิบัติงานเป็นมาตรการดำเนินงานเกี่ยวกับพระภิกษุสามเณรที่ประพฤติไม่เหมาะสมตามกฎหมายมหาเถรสมาคมฉบับที่ 15 หมวดที่ 2 ว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์กรณีตรวจพบพระภิกษุ⁸ สามเณรกระทำผิดมีการปฏิบัติดังต่อไปนี้

⁷ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ข้อมูลพื้นฐานทางพระพุทธศาสนาปี 58, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.onab.go.th/ebookdata/2558.pdf>. [14มกราคม 2560].

⁸ พระครูปลัดทะเล มหณณโว, "บทบาทของพระวินยาริการตามทัศนะของพระสงฆ์ในเขตพญาไทกรุงเทพมหานคร", วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), 2553.

1. ถวายคำแนะนำถ้า (ก) ความผิดนั้นไม่มีโทษร้ายแรงตามพระวินัย กฎ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศมหาเถรสมาคม (ข) ความผิดนั้นไม่เป็นโลกวัชชะ ไม่เป็นที่ตำหนิติเตียนของชาวโลก และ (ค) พระภิกษุสามเณรรูปนั้นกระทำความผิดเป็นครั้งแรก

2. ทำทัณฑ์บนถ้า (ก) ความผิดนั้นไม่มีโทษร้ายแรงแต่ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือ (ข) ความผิดนั้นเป็นโลกวัชชะเป็นที่ตำหนิติเตียนของชาวโลก (ค) พระภิกษุสามเณรรูปนั้นเคยได้รับการถวายคำแนะนำมาครั้งหนึ่งแล้ว และ (ง) พระภิกษุสามเณรรูปนั้นๆ กระทำผิดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

3. ลาลิกขาทถ้า (ก) ความผิดนั้นมีโทษร้ายแรงตามพระวินัย กฎ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศมหาเถรสมาคม (ข) ความผิดนั้นมีโทษทางพระธรรมวินัยเล็กน้อยแต่เป็นโลกวัชชะเช่น การดื่มสุรา เล่นการพนัน (ค) พระภิกษุสามเณรรูปนั้นเจตนากระทำความผิดและประพฤติผิดเป็นอาจิม และ (ง) พระภิกษุสามเณรรูปนั้นเคยได้รับการถวายคำแนะนำและได้ทำทัณฑ์บนไว้แล้วแต่ยังฝ่าฝืนกระทำความผิดนั้นอีก

ซึ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของตำรวจพระจะออกปฏิบัติหน้าที่ตรวจพื้นที่ตามเขตรับผิดชอบอย่างน้อย 3 - 4 วันต่อสัปดาห์ตามสถานที่ต่างๆ ที่คาดว่าพระภิกษุอยู่และประพฤติดนไม่เหมาะสมหรือตามที่ได้รับแจ้งจากศูนย์ปฏิบัติการ เมื่อตำรวจพระตรวจพบพระภิกษุกระทำความผิดตามลักษณะอาการทั้ง 14 ที่ไม่สมควรจะดำเนินการตามแต่กรณีดังข้างต้น โดยลักษณะอาการที่ไม่สมควรของพระภิกษุทั้ง 14 ข้อมีดังนี้ (1) บิดบาบิตขาดความสำรวม (2) เรียกร้อยไม่ได้รับอนุญาต (3) เทียวเร่ร่อนเพื่อหาลาภสักการะ (4) พักค้างแรมตามบ้านเรือน (5) บักกลดในชุมชน (6) นุ่งห่มไม่เรียบร้อย (7) เข้าร่วมพิธีสงฆ์โดยไม่ได้รับฎีกา (8) กล่าวถ้อยคำไม่เหมาะสม (9) พักอาศัยอยู่กับมาตุคาม (10) พักอาศัยในพื้นที่ป่าสงวนหรือที่สาธารณะเพื่อสร้างที่สงฆ์ (11) ตั้งสำนักทรง (12) พักอาศัยอยู่ในที่โจคร (13) เล่นการพนัน และ (14) อาจารย์ที่ไม่เหมาะสมอย่างอื่นเช่น เสพยาเสพติด ดื่มสุรา ก่อความวุ่นวายในสถานที่ราชการอย่างไรก็ดีในหลายกรณีที่เกิดขึ้นพบว่าพระภิกษุมีอาจารย์ที่ไม่สมควรนอกเหนือจาก 14 ข้อตามข้างต้นและอาจไม่ปรากฏในพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตน ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเรียบร้อยดีงามแห่งสังฆมณฑลจึงให้พระวินยการหรือตำรวจพระยึดหลักมhapเทส 4 ประการประกอบกรวินัจฉยลงโทษ ซึ่งได้แก่

- 1) สิ่งใดไม่ทรงห้ามไว้ว่าไม่ควรแต่เข้ากับสิ่งเป็นกบปิยะ ขัดต่อสิ่งที่เป็นกบปิยะ สิ่งนั้นไม่ควร
- 2) สิ่งใดไม่ทรงห้ามไว้ว่าไม่ควรแต่เข้ากับสิ่งเป็นกบปิยะ ขัดต่อสิ่งที่เป็นกบปิยะ สิ่งนั้นควร
- 3) สิ่งใดไม่ได้ทรงอนุญาตไว้ว่าควรแต่เข้ากับสิ่งเป็นกบปิยะ ขัดต่อสิ่งที่เป็นกบปิยะ สิ่งนั้นไม่ควร
- 4) สิ่งใดไม่ได้ทรงอนุญาตไว้ว่าควรแต่เข้ากับสิ่งเป็นกบปิยะ ขัดต่อสิ่งที่เป็นกบปิยะสิ่งนั้นควร

ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าการปฏิบัติงานของตำรวจพระเป็นงานที่หนักหนาสาหัสเนื่องจากวัดในกรุงเทพฯ มีมากถึง 452 วัด แบ่งเป็นวัดราษฎร์และพระอารามหลวง โดยวัดราษฎร์ประกอบด้วยมหา นิกาย 326 ธรรมยุต 20 จินนิกาย 4 อนันนิกาย 7 ส่วนพระอารามหลวงประกอบด้วยมหานิกาย 74 และธรรมยุต 21 ซึ่งรวมแล้วมีพระภิกษุมากถึง 16,007 รูป แยกเป็นพระภิกษุมหานิกายจำนวน 14,158 รูป และพระภิกษุธรรมยุต 1,849 รูปยังไม่รวมพระเถื่อนพระปลอมที่มีอีกจำนวนมาก จึงเป็นการยากยิ่งที่ตำรวจพระจะสอดส่องตรวจตราให้ครบจากจำนวนตำรวจพระหรือพระวินยการที่มีเพียง 320 รูป ซึ่งการปฏิบัติของตำรวจพระจะออกปฏิบัติตามสถานที่ต่างๆ ที่มีผู้คนพลุกพล่านสัญจรไปมาเป็นแหล่งชุมชนที่ซึ่งเป็นสถานที่พระภิกษุสามเณรหาจังหวะหรือโอกาสในการประพฤติดนไม่เหมาะสม และเมื่อมีผู้แจ้งว่ามีพระภิกษุสามเณรประพฤติดนไม่เหมาะสม ณ สถานที่แห่งใด พระวินยการพร้อมทั้งเจ้าหน้าที่หรือฆราวาสจะออกไปตรวจตราดูแลความเรียบร้อยว่ามีพระภิกษุสามเณรบริเวณสถานที่ที่รับแจ้งหรือไม่ ซึ่งสังเกตได้ว่าการตรวจตราจับกุม และสอบสวนของพระวินยการคล้ายคลึงกับลักษณะงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่ เรื่องทำนองนี้พระครูศรีรัตนคุณ

เจ้าคณะเขตบางซื่อ เจ้าอาวาสวัดแก้วฟ้าจุฬามณี ในฐานะหัวหน้าพระวินัยการส่วนกลางกล่าวว่าพระวินัยการปฏิบัติงานคล้ายๆ กับตำรวจเหมือนกันแต่ว่าบทลงโทษของเรานั้น ถ้าเป็นการผิดเล็กน้อยๆ เราก็อ่ากล่าวถวายคำแนะนำให้ประพฤติตัวเสียใหม่ แต่ถ้าเป็นความผิดมากกว่านี้เช่น มาบักกลดในสถานที่ที่ไม่ถูกต้องหรือมาบิณฑบาตยื่นปากหลักอยู่กับที่ ประพฤติปฏิบัติติดต่อกันหลายๆ ครั้งก็จะภาคทัณฑ์ และถ้ากล่าวตักเตือนแล้วยังไม่เชื่อ ขั้นสุดท้ายก็ต้องให้สละสมณเพศหรือลาสิกขาไป แต่บางกรณีมีผู้ไม่ยอมรับผิดก็จะมี การสอบสวน โดยดูใบสุทธิสอบถามที่ไปที่มา แล้วบันทึกถ้อยคำไว้ ซึ่งจะทำให้เรานิติบัญญัติได้ว่าภิกษุรูปนั้นเป็นพระจริงหรือพระปลอม⁹

ด้วยความที่เพิ่งจัดตั้งศูนย์พระวินัยการคณะสงฆ์กรุงเทพมหานครและศูนย์ในแต่ละภาคไม่นานนัก การบริหารงานของศูนย์ต่างๆ จึงยังไม่คล่องตัวเท่าที่ควร ส่งผลให้การปฏิบัติงานตำรวจพระไม่ราบรื่นเกิดอุปสรรคหลายด้าน งานวิจัยที่เกี่ยวกับพระวินัยการระบุว่า ปัญหาของพระวินัยการส่วนใหญ่ขาดความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่ พระวินัยการบางรูปไม่เข้าใจบทบาทของตนเองและไม่มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่รวมถึงจำนวนในการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินัยการยังไม่เพียงพอต่อภาระงาน¹⁰ ปัญหาดังกล่าวคณะสงฆ์เจ้าคณะผู้ปกครองรับทราบและได้พยายามลดข้อบกพร่องตัวอย่างเช่น การเปิดอบรมพระวินัยการในเขตปกครองสงฆ์จังหวัดหนองคายจัดสัมมนาให้ความรู้และทบทวนบทบาทของพระวินัยการในการสอดส่องดูแล ตรวจตราพฤติกรรมของพระภิกษุสามเณรที่มีความประพฤติไม่สมควร¹¹ รวมถึงพระวินัยการภาค 16-18 คณะสงฆ์เจ้าคณะ ผู้ปกครองจัดประชุมให้แก่พระวินัยการ¹² และการเสนอให้จัดตั้งตำรวจพระด้านไซเบอร์ขึ้นมาโดยการเฉพาะเพื่อแก้ปัญหาการประพฤติไม่เหมาะสมในโลกออนไลน์ของพระภิกษุ สามเณร¹³ มุ่งหวังให้ตำรวจพระช่วยเหลือสนับสนุนการปกครองของเจ้าอาวาสและเจ้าคณะผู้ปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล

ผลงานตำรวจพระในหลายจังหวัดต่างเป็นที่ประจักษ์ต่อสังคมไทยเช่น ภาคเหนือในจังหวัดเชียงใหม่ พระปลัดชานาญอุอินทะปัญโญซึ่งเป็นพระวินัยการร่วมจับกุมพระเฒ่าเฒ่าสุราบิณฑบาตแม่ชีขอนแก่นด้วย¹⁴ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจังหวัดมหาสารคาม พระปลัดอุทัย อุทัย ผู้เป็นพระวินัยการสอบสวนพระภิกษุกรณี

⁹ ผู้จัดการออนไลน์. จับสึกพระมั่วสีกาคาห้องพักโรงแรม. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.2manager.co.th/crime/viewnews.aspx?newsid=9500000065502&tabid=3&>. [14 กุมภาพันธ์ 2560].

¹⁰ พระบุญทนต์ สีนวนนา. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของพระวินัยการเพื่อความยั่งยืนของคณะสงฆ์ภาค 9. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.apheit.siam.edu/journal/Vol22No1JanMay2016/9_boontod.pdf [12 กุมภาพันธ์ 2560].

¹¹ ข่าวออนไลน์หนองคาย. พิธีเปิดการประชุมสัมมนาพระวินัยการในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดหนองคาย (ภาค 8). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://nongkhainewsonline.blogspot.com/2016/03/8_15.html?view=flipcard [14 กุมภาพันธ์ 2560].

¹² กัลยาณมิตร. ประชุมพระวินัยการภาค 16 17 และ 18. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.kalyanamitra.org/th/meritnews_detail.php?i=2606 [11 กุมภาพันธ์ 2560].

¹³ สปริงนิวส์. พ.ศ.เตรียมตั้งพระวินัยการด้านไซเบอร์ปราบอบาจาร. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.springnews.co.th/social/240909>. [14 กุมภาพันธ์ 2560].

¹⁴ ไทยรัฐออนไลน์. แจงจับสึก! พระเฒ่าเฒ่าสุรา บุกบิณฑบาตแม่ชีขอนแก่นด้วย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.siam55.com/news18084.html>. [16 กุมภาพันธ์ 2560].

มั่วสีกาคาห้องพักโรงแรม¹⁵ ภาคใต้จังหวัดชุมพร พระปลัดศิริโชค สิริธมโมเป็นผู้เป็นตำรวจพระแจ้งให้คณะสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่ในจังหวัดตราบเพื่อเปิดสำนักสงฆ์กรณีพระมั่วยาเสพติด¹⁶ ภาคตะวันออกในจังหวัดระยอง พระปลัดสมศักดิ์ โฆสถารโ ในฐานะตำรวจพระเข้าจับกุมเจ้าอาวาสวัดเทพนิมิตกรณีมีพฤติกรรมเสพเมถุนกับเณร¹⁷ หรือในปริมณฑลจังหวัดนนทบุรีที่พระสมุห์ไพโรจน์ในฐานะตำรวจพระจับหลวงพี่คาห้องสีกา¹⁸ ซึ่งจากตัวอย่างที่ยกมาเป็นเพียงผลงานส่วนหนึ่งของตำรวจพระภุชช ในส่วนตำรวจพระเมืองกรุงก็เร่งสร้างผลงานโดยจัดประชุมพระวินยการที่วัดสามพระยามีมติเพิ่มพระวินยการเป็น 500 รูป เพื่อให้ปฏิบัติงานสอดส่องดูแลครอบครัว คลุมทุกเขตทั่วกรุงเทพ¹⁹ แก้ปัญหาการบิณฑบาตของพระที่บวชอย่างไม่ถูก ต้องและการเดินเรียไรจากพระต่างตัวอันเป็นปัญหาสำคัญในขณะนี้

อย่างไรก็ดีปัญหาในปัจจุบันของพระภิกษุที่นำวิตกยังมีอีกหลายประการ การใช้อินเทอร์เน็ตที่ไม่เหมาะสมของพระภิกษุในลักษณะไม่สำรวม ผลการสำรวจของสถาบันพัฒนาบัณฑิตบริหารศาสตร์เรื่อง การรับทราบ ข่าวและพบเห็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของพระสงฆ์และสามเณร โดยเฉพาะความไม่สำรวมกาย วาจา และใจมากที่สุดในอดีตร้อยละ 28.7²⁰ เช่นการนำเสนอบทความออนไลน์ระหว่างพระสงฆ์กับสีกาในเชิงชู้สาว วิดีโอพระสงฆ์กำลังร้องเพลงในยูทูป (Youtube) หรือแม้แต่การใช้เฟซบุ๊ก (facebook) สไกป์ (skype) ทวิตเตอร์ (twitter) อินสตาแกรม (instagram) ที่ใช้ภาษาไม่เหมาะสมกับบทบาทของพระภิกษุซึ่งพฤติกรรม การใช้อินเทอร์เน็ตไม่เหมาะสมเหล่านี้ไม่มีบัญญัติโทษในพระวินัยโดยตรง แต่เป็นความผิดอาบัติที่ตำรวจพระมีบทบาทหน้าที่ในการตรวจตราจับกุมพระภิกษุสงฆ์ที่ประพฤติไม่เหมาะสม ซึ่งไม่ใช่มีเพียงปัญหานี้เท่านั้น ปัญหาพวกที่บวชโดยหวังประโยชน์ในการบวชเช่น ทำผิดแล้วหนีมาบวช ไม่มีที่ทางทำมาหากินแล้วบวชบวชเพื่อหวังผลประโยชน์จากความศรัทธาของชาวบ้านเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่รบกวนให้ตำรวจพระได้แสดงบทบาททั้งสิ้น พระวินยการหรือตำรวจพระควรเข้ามามีบทบาทเพื่อลดปัญหาให้แก่พระพุทธศาสนาโดยอาจทำหน้าที่เสมือนนักสืบหรือตำรวจสายสืบสวนและกำหนดอำนาจหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษรในพระธรรมวินัย ในการปฏิบัติต้องเดินหน้าอย่างจริงจังไม่ใช่ช้อรแต่ปัญหาหรือรับเรื่องร้องเรียนแล้วจึงแก้ไข ซึ่งสถานการณ์ปัจจุบันเอื้ออำนวยต่อตำรวจพระในระดับหนึ่งเนื่องจากให้อำนาจพระวินยการลงนิกกรรมแก่พระภิกษุสามเณรที่ล่วงละเมิดพระธรรมวินัยมากกว่าเดิมอันส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานที่นับวันจะทวีความรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามเมืองใหญ่เศรษฐกิจดีอันเป็นแหล่งรวมของมารศาสนาแม้ว่าอำนาจของตำรวจพระจะมีมากกว่าเดิมแต่หากผู้ปฏิบัติงานตำรวจพระยังคงไม่เพียงพอแจกเช่นปัจจุบัน การแก้ปัญหาพระภิกษุที่

¹⁵ไทยรัฐออนไลน์.จับสึกหลวงพี่เจอในห้องสีกา อ้างมาหาผ้าป่า.[ออนไลน์].แหล่งที่มา : <http://www.thairath.co.th/content/465559>. [14 กุมภาพันธ์ 2560].

¹⁶ไทยรัฐออนไลน์.เปิดสำนักสงฆ์ตั้งชุมพร พระมั่วยาเสพติด. [ออนไลน์].แหล่งที่มา : <http://www.Thairath.co.th/content/460433>. [14 กุมภาพันธ์ 2560].

¹⁷เอ็มไทย.จับสมภาร ตูยเณร คาภู่วิตตั้งระยอง.[ออนไลน์].แหล่งที่มา : <http://news.mthai.com/hot-news/general-news/64835.html>. [14 กุมภาพันธ์ 2560].

¹⁸ไทยรัฐออนไลน์.จับสึกหลวงพี่เจอในห้องสีกา อ้างมาหาผ้าป่า. [ออนไลน์].แหล่งที่มา : <http://www.thairath.co.th/content/465559>. [14 กุมภาพันธ์ 2560].

¹⁹มติชนออนไลน์.โพลเผยประชาชนส่วนใหญ่รู้ข่าวพระสงฆ์มั่วสีกามากที่สุด แนะนำนักพุทธฯ จับสึก-ดำเนินคดี. [ออนไลน์].แหล่งที่มา : http://www.matichon.Co.th/news_detail.php?newsid=1345277966. [15 กุมภาพันธ์ 2560].

²⁰เรื่องเดียวกัน

ประพัตติตนไม่สมควรอาจไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศและอาจไม่เกิดประสิทธิผลดังหวังได้ การบำรุงขวัญกำลังใจในการปฏิบัติของพระภิกษุที่ปฏิบัติหน้าที่ตำรวจพระที่มีในปัจจุบันเป็นเรื่องสำคัญที่มีอาจมองข้ามได้ ผู้มีอำนาจในการพิจารณาควรสนับสนุนสวัสดิการ ค่าตอบแทน รวมถึงการพิจารณาเลื่อนยศตำแหน่งเพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้แก่พระภิกษุที่ปฏิบัติหน้าที่ตำรวจพระ เชื่อเป็นอย่างยิ่งว่าหากผู้มีอำนาจพิจารณาปรับเปลี่ยนจากที่เป็นในปัจจุบัน ปัญหาเรื่องตำรวจพระไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานต้องดีกว่าปัจจุบันอย่างแน่นอน

บทสรุป

พระภิกษุผู้ซึ่งปฏิบัติงานตำรวจพระในปัจจุบันมีภาระหน้าที่ครอบคลุมมากมาย การปฏิบัติหน้าที่ตำรวจพระของพระภิกษุนับว่าได้แสดงบทบาทเป็นผู้เสียสละอยู่หลายด้านทั้งเสียสละความสุขส่วนตัว เสียสละเวลา เสียสละงานที่ตนพึงได้พึงมี แม้แต่เรื่องเล็กน้อยดังเช่นค่าพาหนะในการออกตรวจงานก็ต้องเสียสละปัจจัยส่วนตัว ถึงเวลาแล้วที่ผู้มีอำนาจในการพิจารณาควรสนับสนุนสวัสดิการ ค่าตอบแทน การพิจารณาเลื่อนยศตำแหน่งเพื่อเป็นขวัญกำลังใจ ควบคู่กับการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่หรือบทบาทให้แก่พระภิกษุที่ปฏิบัติหน้าที่ตำรวจพระไว้ในพระธรรมวินัยหรือกฎหมายอาญาเพื่อให้เกิดความชัดเจน เนื่องจากการปฏิบัติงานของพระวินยการหรือตำรวจพระมีความสำคัญต่อการดูแลความสงบเรียบร้อยของคณะสงฆ์ในพระพุทธศาสนาของสังคมไทยซึ่งปัจจุบันเหลือพระภิกษุที่ปฏิบัติงานตำรวจพระไม่มากแล้ว

ข้อเสนอแนะ

บทบาทหน้าที่ในการดำรงตำแหน่งพระวินยการยังไม่มีกฎหมายรับรองเป็นรูปธรรมทำให้การปฏิบัติงานไม่เกิดความคล่องตัวเนื่องจากการจะดำเนินการใด ๆ ต่อพระภิกษุที่ประพัตติตนไม่เหมาะสมไม่มีอำนาจในการลงโทษโดยตรง ต้องพาไปให้เจ้าคณะผู้ปกครองในท้องถิ่นนั้นๆ วินิจฉัยลงโทษซึ่งหลายกรณียังต้องอาศัยความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงเห็นสมควรให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติและมหาเถรสมาคมร่วมพิจารณาแนวทางแก้ไขด้วยการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของพระวินยการโดยบัญญัติไว้ในพระธรรมวินัยให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม เพื่อให้พระวินยการหรือตำรวจพระปฏิบัติงานได้อย่างคล่องตัว มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากกว่าในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

กัลยาณมิตร. **ประชุมพระวินยการภาค 16 17 และ 18.** [ออนไลน์].แหล่งที่มา : [http://www.Ka](http://www.Kalyanamitra.org/th/meritnews_detail.php?i=2606)

[lyanamitra.org/th/meritnews_detail.php?i=2606](http://www.Kalyanamitra.org/th/meritnews_detail.php?i=2606). [11 กุมภาพันธ์ 2560].

ข่าวออนไลน์หนองคาย. **พิธีเปิดการประชุมสัมมนาพระวินยการในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัด**

หนองคาย (ภาค 8).[ออนไลน์].แหล่งที่มา : http://nongkhainewsonline.blogspot.com/2016/03/8_15.html?view=flipcard. [14 กุมภาพันธ์ 2560].

ไทยรัฐออนไลน์. **จับสี่กหลวงที่เจอในห้องสีกา อังมาหาผ้าป่า.** [ออนไลน์].แหล่งที่มา : [http://](http://www.thairath.co.th/content/465559)

www.thairath.co.th/content/465559. [14 กุมภาพันธ์ 2560].

ไทยรัฐออนไลน์. **ปิดสำนักสงฆ์ดังชุมพร พระม้วยยาเสพติด.** [ออนไลน์].แหล่งที่มา :

<http://www.thairath.co.th/content/460433>. [14 กุมภาพันธ์ 2560].

- ไทยรัฐออนไลน์. แจ้งจับสึก! พระเฒ่าเฒ่าสุรา บุกบีบคอแม่ชีขอนแก่นด้วย. [ออนไลน์].แหล่งที่มา :
<http://www.siam55.com/news18084.html>. [14 กุมภาพันธ์ 2560].
- ผู้จัดการออนไลน์. จับสึกพระมั่วสีกาคาท้องพักโรงแรม. [ออนไลน์].แหล่งที่มา :
<http://www.2manager.co.th/crime/viewnews.aspx?newsid=9500000065502&tabid=3&>.
 [14 กุมภาพันธ์ 2560].
- ผู้จัดการออนไลน์. ใครคือตำรวจพระ ใครคือตำรวจพระ? และมีหน้าที่อย่างไร. [ออนไลน์].แหล่งที่มา
 :<http://www.manager.co.th/Dhamma/ViewNews.aspx?NewsID=9470000058575>.
 [12 กุมภาพันธ์ 2560].
- พระครูปลัดทะเล มหณณโว. บทบาทของพระวินยธิการตามทัศนะของพระสงฆ์ในเขตพญาไท
 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการ
 ชิงพุทธ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2558.
- พระธรรมสุธี. คู่มือศูนย์ปฏิบัติการพระวินยธิการคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร. พิมพ์ครั้งที่ 6.
 กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2554.
- พระบุญทอด สีนวนนา. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของพระวินยธิการเพื่อความยั่งยืนของคณะ
 สงฆ์ภาค 9. สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพ
 รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 22(1): 61-69, 2559.
- โพสต์ทูเดย์ออนไลน์. ส่งสงฆ์เสื่อมผ่านसानตาตำรวจพระ. [ออนไลน์].แหล่งที่มา :
<http://www.108acc.com/articles/42159189/html>. [14 กุมภาพันธ์ 2560].
- มติชนออนไลน์. โพลเผยประชาชนส่วนใหญ่รู้ข่าวพระสงฆ์มั่วสีกามากที่สุด แนะสำนักพุทธฯ จับสึก-
 ดำเนินคดี. [ออนไลน์].แหล่งที่มา :http://www.matichon.Co.th/news_detail.php?newsId=1345277966. [15 กุมภาพันธ์ 2560].
- มติชนออนไลน์. เจ้าคณะกทม. ชี้เพิ่มตำรวจพระสองเท่า ครอบคลุมพื้นที่ดูแลความเรียบร้อยทุกเขตใน
 กทม. [ออนไลน์].แหล่งที่มา :<http://www.m.matchon.co.th/readnews.php?newsid =142>.
 [14 กุมภาพันธ์ 2560].
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. ข้อมูลพื้นฐานทางพระ พุทธศาสนาปี 58.
 [ออนไลน์].แหล่งที่มา : <http://www.onab.go.th/ebookdata /2558.pdf>. [14 มกราคม 2560].
- สถาบันพระสงฆ์วิชาการ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. คู่มือพระวินยธิการ. กรุงเทพมหานคร:
 สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2558.
- สปริงนิวส์. พ.ศ.เตรียมตั้งพระวินยธิการด้านไซเบอร์ปราบอาชญากร. [ออนไลน์].แหล่งที่มา :
<http://www.springnews.co.th/social/240909>. [14 กุมภาพันธ์ 2560].
- สารานุกรมเสรี. ความหมายคำว่าพระภิกษุ.อนาจาร. [ออนไลน์].แหล่งที่มา
 :<http://th.wikipedia.org/wiki/%e0%b8%a05b8%b4%b8%b1>. [14 กุมภาพันธ์ 2560].
- เอ็มไทย. จับสมภาร ตู๋ยเนร คาภักวิวัตตั้งระยอง. [ออนไลน์].แหล่งที่มา : <http://news.mthai.com/hot-news/general-news/64835.html>. [14 กุมภาพันธ์ 2560].